

De asexuelles sexualitet

ældre & sexualitet

Bo Møhl

Syn i på aldring vestlig verden

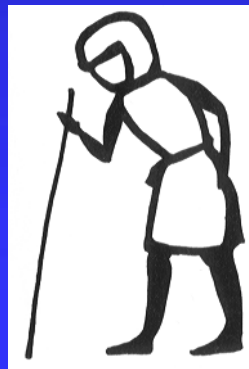
- Færdig med fyrre!
- Hun ser godt ud trods sin alder....
- Han virker frisk af sine 65 år....

Eller:

”I´m not a dirty old man. I´m a sexy senior citizen”

Syn på aldring i vestlige verden

- ”Ældre bliver krumbøjede fordi de ikke tør se op i himlen. De tør ikke se deres Gud i øjnene” Bacon 1733

Gamle - bliv på jeres plads

- Specielt når det handler om seksualitet og kærlighed er der meget stærke myter, der indskrænker den ældres livsrum.

Brev fra sygehjælper/1.

- ”Jeg vil gerne høre din mening om et problem på mit job. Min alder er 38, og jeg er kvindelig sygehjælper på et kommunalt plejehjem for ældre. Problemet består i gamle menneskers ækle liderlighed. I årevis har jeg været på en afdeling for gamle mænd. Selvom de var svinske og fik rejsning, så snart jeg nærmede mig, klarede jeg det med at give dem et dask på rette sted, når de skulle gøres i stand.

Brev fra sygehjælper/2

- (.....)
- Jeg synes, at det er unaturligt, at svage, gamle mennesker, der dårligt nok kan vaske sig selv, nemt kan finde ud af at onanere.
- (.....) Hvad vil du råde mig til?”
- Sygehjælperen

Brev fra 74årig mand

Mit problem er, at jeg har sat et bekendtskab med en dejlig dame (64 år) over styr pga manglende rejsning i den givne situation. Det har givet mig nerver på, og får mig til at synke hen i angst for gentagelse i et nyt forhold.

Min læge er ikke til at tale med om det. Han spørger om jeg er syg og da dette ikke tilfældet føler jeg, at jeg spilder hans tid.

Kan I hjælpe mig? Jeg vil så gerne have et normalt liv uanset alder.

med venlig hilsen

N.N.

Aldersfysiologiske forandringer kvinder

- Med alderen ses
- Reduktion af vagina og labia
- Nedsat blodfylde & lubrikation
- Tyndere, mindre elastisk vaginal slimhinde
- Kortere orgasmer & færre kontraktioner
- Orgasme kan være smertefuld
- kortere resolutionsfase

Aldersfysiologiske forandringer mænd

- Med alderen ses

nedsat lyst

erektionsbesvær

- ◆ øget behov for stimulation
- ◆ nedsat rigiditet
- ◆ erektionen falder hurtigere efter sædafgang

Forlænget refraktærperiode

Nedsat styrke, kraft & mængde ved ejakulation

Penis kan skrumpe

The Massachusetts male aging study

1290 mænd (40-70 år):

52% alle grader af ED (minimal, moderat & komplet)

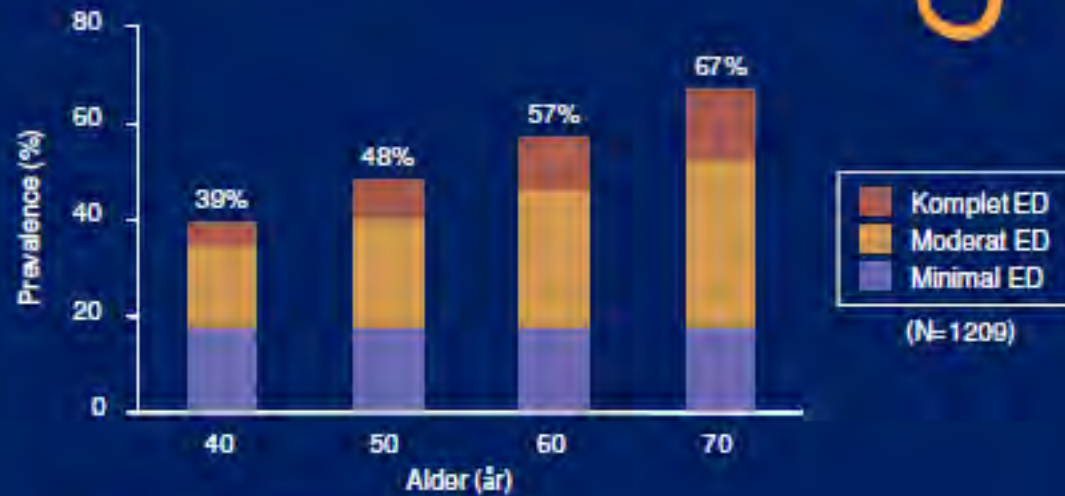
Prævalens er aldersafhængig:

39% af 40årige har ED (5% komplet)

67% af 70årige Har ED (15% komplet)

(J Urol 1994)

Erectile Dysfunktion Alder & hyppighed Massachusetts Male Aging Study¹

Feldman HA, et al. *J Urol* 1994;151:54-61.

The Massachusetts male aging study/2

Alderskorrigeret prævalens af komplet ED:

28% hos mand med diabetes

39% hos mænd med hjerte-karsygdom

15% hos mænd med hypertension

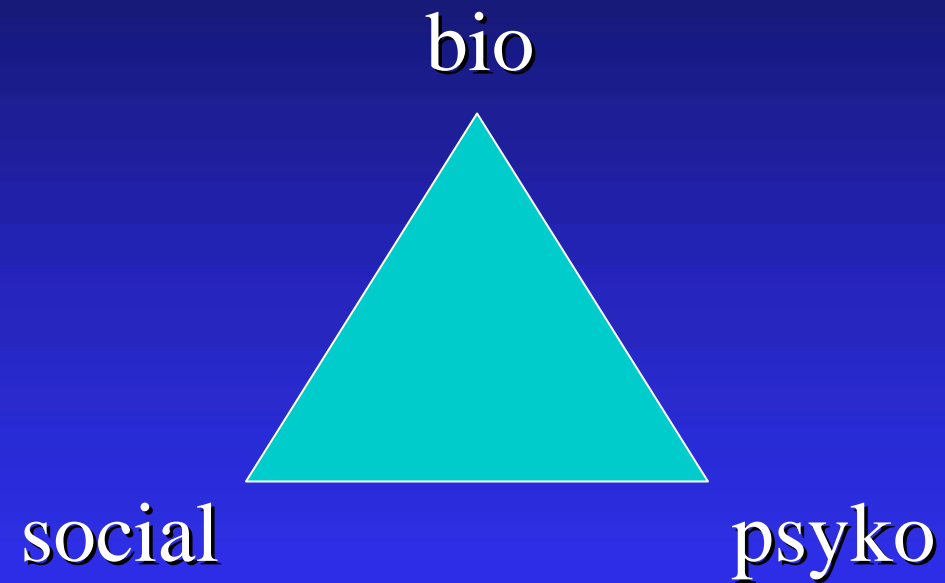
- Mænd med diabetes, hypertension & iskæmisk hjertesygdom har 4 gange øget risiko for ED

Problemer med at opnå erektion hos 60årige danske mænd (N=62)

■ Ja, det lykkes aldrig	3,2%
■ Ja, mere end halvdelen af gangene	6,5%
■ Ja, ca halvdelen af gangene	1,6%
■ Ja, under halvdelen af gangene	6,5%
■ Ja, enkelte gange	35,5%
■ Nej, aldrig	46,8%

(Falgaard, Weigner & Solstad 2003)

Bio-psyko-social model

Ødipale forbud:

- forbud mod seksuelle følelser og handlinger i familien
 - generaliseres i kulturen?
 - påvirker behandlere?

Sexuelle sammenbrudssyndrom/1

Sårbarhed:

- Alderfysiologiske forandringer, usikkerhed

Signaler udefra:

- Asexuelle ældre, få positive rollemodeller

Stempling:

- Gammel gris, sexgal kone

Patientrolle:

- Syg, pervers, unormal seksualdrift

Sexuelle sammenbrudssyndrom/2

Adfærdsændring

- Benægten af sexuel lyst og interesse,

Henfald af færdighed

- Tab af af sexuel kapacitet og evne til nydelse

Selvstempling

- Identitet som asexuel eller pervers gammel mand

(Møhl 2002 efter Kaas 1981)

Frequency of all sexual activity is:

	Ages (Years)*									
	18 to 26		27 to 38		39 to 50		51 to 64		65 -	
	M	F	M	F	M	F	M	F	M	F
N =	254	268	353	380	282	295	227	230	212	221
a. Daily	15%	13%	16%	8%	15%	10%	12%	4%	14%	1%
b. A few times weekly	38	33	44	41	39	29	51	28	39	40
c. Weekly	19	22	23	27	29	29	18	33	16	33
d. Monthly	15	15	8	12	9	11	11	8	20	4
e. Rarely	13	17	9	12	8	21	8	27	11	22
Active = lines a + b	53%	46%	60%	49%	54%	39%	63%	32%	53%	41%
At least weekly =										
lines a through c	72%	68%	83%	76%	83%	68%	81%	65%	69%	74%

* Data tabulated throughout this chapter are presented uniformly for these five age groups

Sexuel aktivitet hos mænd mellem 50-78 år

■ 50-54årige	96,4%
■ 55-59årige	96,3%
■ 60-64årige	87,4%
■ 65-69årige	79,1%
■ 70-78årige	69,0%

(Blanker et al 2001)

Faktorer, som kan påvirke seksualfunktionen

- Manglende viden om seksualbiologi – seksualfysiologiske forandringer
- Angst eller skam over kroppen, sexual tiltrækning eller seksuelle reaktioner
- Usikkerhed overfor mænds & kvinders seksuelle forventninger, overbevisning og adfærd
- Mindreværd i forhold til ungdommens eller kulturens normer for 'rigtig' eller 'ideel' sexualitet
- Forvirring eller skam over sexuel præference eller identitet, eller over fantasier & lyster
- Utilstrækkelig adgang til hjælp i forhold til fx seksuelle traumer og vold i hjemmet
-

L. Tiefer et al 2002

Faktorer i parforholdet, som kan påvirke det sexuelle liv

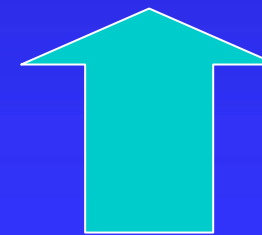
- Sexuelle problemer eller sygdom hos partneren
- Forskelle i lyst & præferencer
- Dårlig kommunikation med partneren
- Hæmning, undgåelse eller bekymringer, der er opstået pga utroskab, modvilje eller frygt for partneren
- Mangel på intimitet
- Konflikter eller modsætninger på grund af ikke-sexuelle forhold fx økonomi, børn

Det sexuelle liv påvirkes af en balance mellem hæmmende og fremmende faktorer fx

- Hæmmende faktorer:
- Alkohol overforbrug
- Rygning
- Sygdomme
- Præstationsangst
- stress

- Fremmende faktorer:
- Godt helbred
- Godt parforhold
- Meningsfyldt liv
- Egen bolig
- Sex har altid været vigtigt
- PDE-5 hæmmere m.m.

Fordomme der vanskeliggør sexuel udfoldelse hos ældre

- i kulturen
- hos den ældre
- hos partneren
- hos familie og venner
- hos de professionelle

- det ødipale forbud?

Årsager til ophør af sexuel samliv

Manglende partner

Omverdenens fordømmelse

Boligforhold m.m.

Problemer hos partner (ED & nedsat libido)

i.e. sjældent noget hos den ældre selv

(Møhl 2002)

- etc